

واکاوی کیفی فرایند توسعه بر ناپایداری روابط عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی

دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
استادیار جامعه‌شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران
استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مریضه نهاوندی ^{id}
مصطفی مهرآیین* ^{id}
مجید کاشانی ^{id}

ms.mehraeen@gmail.com

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۲

دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۷

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۴۳۰-۲۷۱۷
<http://Aftj.ir>

دوره ۲ | شماره ۴ پیاپی ۸ | ۵۵۹-۵۴۶
زمستان ۱۴۰۰

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی تأثیر فرآیند توسعه بر ناپایداری روابط عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی است. **روش پژوهش:** پرسش این پژوهش دارای این صورت‌بندی است: چرا و چگونه فرآیند توسعه می‌تواند زمینه‌ساز ناپایداری روابط عاطفی در خانواده گردد؟ از منظر جامعه‌شناسی، فرآیند توسعه به واسطه چه مکانیسم‌هایی می‌تواند زمینه‌ساز ناپایداری روابط احساسی-عاطفی در خانواده گردد و روابط احساسی-عاطفی میان زن و شوهر را متزلزل سازد؟ به‌منظور پاسخ به این پرسش محقق با روش کیفی گردند تئوری، اقدام به انجام مصاحبه‌های عمیق بین زوجین تهرانی نموده است. مشارکت‌کنندگان این پژوهش ۵۴ نفر از زوجین تهرانی بودند که با روش انتخاب هدفمند و در دسترس، برگزیده شدند. تعداد مشارکت‌کنندگان را اشیاع داده‌ها تعیین نموده است. **یافته‌ها:** داده‌های مستخرج از مصاحبه‌ها، با سه مرحله کدگذاری تحلیل و بررسی شدند. در نهایت از بین ۱۲۴۳ داده خام، ۹۲۳ مفهوم، ۱۶۵ خرده مقوله و ۵۶ مقوله به دست آمد. محورهای اصلی تحقیق عبارت بود از شرایط گذار جامعه و گستردگی فضای مجازی. در نهایت، کدگذاری انتخابی پژوهش نشان داد که پدیده اصلی در ناپایداری روابطی عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی، پدیده هویت چهل تکه می‌باشد. **نتیجه‌گیری:** سیالیت هویت و عدم ثبات آن، باعث شده است که خانواده‌های ایرانی، به مانند سابق، خود را ملزم و پایبند به پیمان زناشویی ندانسته و بی‌ثباتی خانوادگی در جامعه رو به فزونی گراید.

کلیدواژه‌ها: ناپایداری روابط عاطفی - عاشقانه، فرآیند توسعه، خانواده ایرانی، ساختار اجتماعی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(نهاوندی، مهرآیین و کاشانی، ۱۴۰۰)

در فهرست منابع:

نهاوندی، مریضه، مهرآیین، مصطفی، و کاشانی، مجید. (۱۴۰۰). واکاوی کیفی فرایند توسعه بر ناپایداری روابط عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۲(۴ پیاپی ۸): ۵۴۶-۵۵۹.

مقدمه

خانواده، مانند هر نهاد اجتماعی دیگری، همگام با تحولات ساختارهای اجتماعی و فرهنگی، دچار دگرگونی‌هایی شده است. «اگرچه در طول تاریخ و همگام با تغییرات عمده اقتصادی، اجتماعی، سیاسی جوامع، تغییراتی هرچند آرام و بطئی در خانواده دیده می‌شود اما دنیای مدرن معاصر، تحولات و دگرگونی‌های متعدد و پرسرعتی را در ارزش‌ها و نگرش‌ها و باورهای مردم پیرامون ازدواج و نهاد خانواده به وجود آورده است. به طوری که شاید هیچ‌کدام از تحولات دنیای امروز، به سرعت و اهمیت اتفاقاتی که در زندگی شخصی، ازدواج و خانواده در حال روی دادن است، نباشد. آنچه موضوع خانواده را مسئله‌مند^۱ می‌نماید تغییراتی است که در حیطه تداوم ازدواج و تعهدات زوجین صورت گرفته است. تعهد در ازدواج به‌عنوان یک مورد خاص از تعهد است که شامل پیچیدگی‌های فردی، اجتماعی و حقوقی بوده و در انواع روابط دیگر یافت نمی‌شود» (آدامز و جونز، ۱۹۹۷؛ ناک، ۱۹۹۵).

ارزشمند شدن تغییرات مرتبط با مدرنیته از یک سو و از سویی دیگر، تحت‌الشعاع قرار گرفتن تعهد و وفاداری زناشویی، می‌تواند به‌عنوان عواملی دیگر برای تحولات روابط و مناسبات عاطفی درون خانواده، در نظر گرفته شود. باومن، در تبیین این تحولات معتقد است، «جامعه فردگرایانه سیال مدرن، تعهدات بلندمدت را به امری کمیاب، التزام بلندمدت را به توقعی نادر و وظیفه مساعدت متقابل را به قولی غیرواقع‌بینانه و بی‌ارزش بدل کرده است. در زندگی سیال مدرن هیچ‌گونه پیوند دائمی و پایداری وجود ندارد و هرگونه رابطه‌ای که ما برای مدتی آن را ادامه می‌دهیم باید بسیار سست باشد و تا حد امکان و به‌سادگی با تغییر شرایط این رابطه قابل فسخ باشد (باومن، ۲۰۰۵). استونز، «عقیده دارد که تغییرات اجتماعی در تاروپود زندگی مدرن تنیده شده است که نمایانگر فعال بودن جامعه است» (استونز، ۱۳۹۳).

پیامدهای این تحولات فرهنگی اجتماعی در حیطه خانواده و مناسبات درونی آن، نشان از آسیب‌پذیری بیش‌ازپیش این نهاد دارد. «در کنار واقعیت‌های دیگری همچون ازدواج سفید و افزایش تعداد زیست مجردی در بین جوانان همه و همه، بیانگر به وجود آمدن یک تغییر یا تحول جدی در نظم خانواده ایرانی و روابط متعهدانه انسان امروز ایرانی هستند به طوری که تحقیقات نشان می‌دهد امروزه یکی از مشکلات زوجین، فقدان وجود تعهدی است که می‌تواند ضامن پایبندی طرفین به نظام خانواده و تحکیم بنیان‌های خانواده گردد. شواهد فراوانی گویای آن هستند که زوج‌ها در جامعه امروزی، برای حفظ روابط صمیمانه و دوستانه، با مشکلات فراوانی مواجه‌اند» (رستمی، نوابی‌نژاد و فرزاد، ۱۳۹۹؛ یگانه مهر، ۱۳۹۱؛ عباسی، ۱۳۹۱).

در این بین پژوهش خورشیدی گلوجه و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد بین سبک زندگی پایدار و توسعه پایدار اقتصادی-اجتماعی در سطح خانواده‌های روستایی همبستگی وجود دارد که در این بین، سبک زندگی پایدار بیشترین همبستگی را با پایداری اقتصادی این خانواده‌ها داشته است. در نقطه مقابل نیز، سبک بعد اقتصادی بالاترین زندگی پایدار خانواده‌ها در همبستگی را با توسعه پایدار آنها داشته است؛ همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش زاهد زاهدانی و کاوه (۱۳۹۷)، با عنوان، آسیب‌شناسی تغییرات خانواده، با تأکید بر نقش جهانی شدن فرهنگی بر تعاملات جنسیتی و تمایلات جنسی، جهانی شدن فرهنگی به‌نوبه خود تعاملات و هم

^۱ Problemize

تمایلات جنسی را با دگرگونی مواجه کرده و جهت حرکت این تغییرات با آهنگی شتابان به سمت هم‌گرایی با مرکز در معنای مصطلح مرکز پیرامون است. جهانی دولت آباد (۱۳۹۷)، در پژوهش خود با عنوان، بررسی میزان انطباق واقعیت روابط زناشویی در ایران با مفهوم رابطه ناب‌گیدنز، به دنبال پاسخ به این سؤال بود که با توجه به واقعیت روابط زناشویی در جامعه امروز ایران، آیا می‌توان از ایده شکل‌گیری رابطه ناب‌گیدنزی در این جامعه دفاع نمود؟ نتایج این پژوهش نشان داد که، رابطه ناب‌گیدنز با میانگین درصدی نزدیک به ۳۲٪ (در مقابل رابطه سنتی با میانگین درصدی بیش از ۶۸٪) تعبیر مناسبی برای توصیف وضعیت روابط زناشویی در جامعه ما فراهم نمی‌آورد و با توجه به عدم توازن نمرات به‌دست‌آمده برای ابعاد مختلف روابط زناشویی می‌توان ادعان نمود که شاخصه اصلی این جامعه را باید در ترکیب‌های نگرشی نامتوازن در خصوص زناشویی خلاصه نمود.

مانک و همکاران (۲۰۱۱)، تحلیلی بر روی "انواع عشق رمانتیک در میان چندین فرهنگ مختلف مانند آمریکایی، روسی و لیتوانی" انجام داده‌اند و حاصل این پژوهش، عدم اجماع بر سر انواع عشق‌های رمانتیک در این فرهنگ‌هاست. گرچه در متغیرهایی مانند تفکر درونی، شادی، شور و شهوت، نوع دوستی و بهبود رفتار شریک عشقی در میان این چند فرهنگ، اجماع وجود دارد و تمایل فراوان به باهم بودن از همسانی‌های عشق میان این سه فرهنگ است، اما باین‌وجود تفاوت‌های فرهنگی کاملاً مشخص است. محقق در این تحقیق بر این گمان است که این تفاوت‌ها بر روی کارکردهای تکاملی عشق رمانتیک تأثیری ندارد و در اثر تطبیق با نظام‌های اجتماعی متفاوت به وجود آمده است. دوام عشق عنوان مطالعه‌ای است که هاتفیلد (۲۰۰۸) انجام داده است. اکثر نظریه‌پردازان معتقدند که مرور زمان تأثیر بسیار متفاوتی بر عشق سوزان^۱ و عشق وفادارانه خواهد داشت. نتایج نشان می‌دهد که در هر دو مطالعه زمان تأثیر فرساینده‌ای بر عشق داشته است؛ اما باکمال تعجب به نظر می‌رسد که تأثیر مساوی و یکسانی بر هر دو نوع عشق داشته است (حیدری و مرتضایی، ۱۴۰۰). این پژوهش به‌صورت کمی و از طریق آزمون تحلیل واریانس و مقایسه میانگین‌ها انجام شده است. ساخت اجتماعی عشق از طریق فرایندهای بین‌نسلی، عنوان مطالعه‌ای است که سولوسکی و همکارانش (۲۰۱۳)، انجام داده‌اند. نویسندگان معتقدند که تغییرات میزان ازدواج با کاهش عشق آغاز می‌شود. این مطالعه درصدد است رابطه بین روابط والدین و تجربه و بیان عشق را مشخص نماید. برای این منظور نمونه ۲۰۷ نفری انتخاب شده و از طریق رگرسیون سلسله‌مراتبی سهم عوامل موردبررسی قرارگرفته است. نتایج نشان می‌دهد که سطوح بالاتر تعارض بین والدین با سطوح پایین‌تر عشق همراه است. الف. شناخت چگونگی تأثیرگذاری فرآیند توسعه بر ناپایدار شدن روابط عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی.

به‌هرحال، اگر بخواهیم این هدف عام را مبتنی بر ابعاد متفاوت تأثیرگذاری فرآیند توسعه بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده امروز ایرانی بازنویسی نماییم، اهداف فرعی این پژوهش عبارت‌اند از:

ب. شناخت این مسئله که چگونه فرآیند توسعه به‌واسطه تبدیل خانواده‌های گسترده به خانواده هسته‌ای بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است.

^۱ Passionate

ج. شناخت این مسئله که چگونه فرآیند توسعه به واسطه ایجاد تغییر در موقعیت زنان در جامعه بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است.

د. شناخت این مسئله که چگونه فرآیند توسعه به واسطه استقلال بخشی به قلمرو لذت جنسی بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است.

ه. شناخت این مسئله که چگونه فرآیند توسعه به واسطه از بین بردن نقش مداخله‌جویانه والدین در حل مشکلات خانواده بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است.

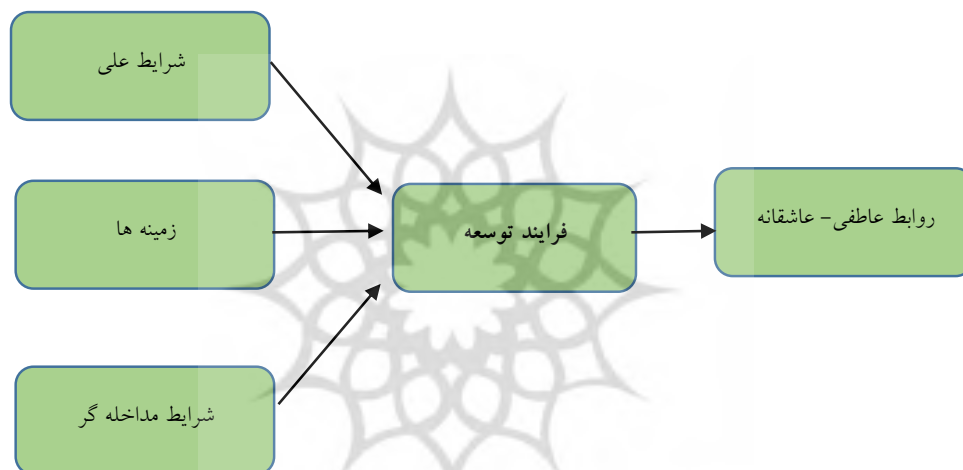
و. شناخت این مسئله که چگونه فرآیند توسعه به واسطه حاکم کردن منطق مبادله و مذاکره بر روابط عاطفی - عاشقانه بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است.

در خصوص نسبت میان جامعه و روابط عاطفی - عاشقانه میان انسان‌ها یا همان «جامعه‌شناسی روابط عاطفی - عاشقانه» می‌توان به سه شیوه به بحث پرداخت. نخست می‌توان به بررسی رابطه میان جامعه و عشق پرداخت و نشان داد که چگونه یک جامعه می‌تواند زمینه‌ساز عشق شود و فرآیند روابط عاطفی - عاشقانه را جهت‌دهی و هدایت کند و به پیش ببرد. در اینجا رابطه از سوی جامعه به سوی روابط عاطفی - عاشقانه است و سخن از تأثیرات جامعه بر عاطفه و عشق می‌رود. دوم می‌توان به بحث از منطق درونی خود عشق و نظم حاکم بر آن پرداخت و نشان داد که خود پدیده عشق از چه سنت‌ها و ویژگی‌ها و ابعادی برخوردار است که لزوماً نیز تحت تأثیر جامعه نمی‌باشند. در این پژوهش کوشیده می‌شود با تأکید بر عوامل درونی تأثیرگذار بر روابط عاطفی از مباحث کلاسیک جامعه‌شناسی احساس فراتر رویم و با نشان دادن اهمیت هر دودسته عوامل بیرونی و درونی تأثیرگذار بر روابط عاطفی به پیچیدگی مسائل عارض شده بر خانواده امروز ایرانی آشنا شویم و قادر به انجام سیاست‌گذاری‌های درست در مقابل مسائل و مشکلات خانواده شویم. نگاهی به آمار طلاق ثبت شده در مرکز آمار ایران برای دو سال ۱۳۷۰ و ۱۳۹۰، نشان از عمق این پیامدها می‌دهد. بر اساس این گزارش، در سال ۱۳۷۹، ۴۷۹۳۶ مورد طلاق ثبت شده است که این رقم در سال ۱۳۹۹، به ۱۷۰۶۸۸ مورد رسیده که بیش از سه برابر افزایش را نشان می‌دهد. این پژوهش با مفروض گرفتن این نکته که عمده این مسائل پس از تجربه کردن فرآیند مدرنیزاسیون و توسعه بر جامعه ما عارض شده‌اند، سعی در بررسی نقش فرآیند توسعه و ابعاد متفاوت آن در ناپایداری روابط عاطفی در خانواده امروز ایرانی دارد. از این‌رو، می‌کوشد در مقام یک پژوهش‌دانشگاهی به این پرسش پاسخ گوید که چرا و چگونه فرآیند توسعه می‌تواند زمینه‌ساز ناپایداری روابط عاطفی در خانواده گردد؟ به عبارت دیگر از منظر جامعه‌شناسی، فرآیند توسعه به واسطه چه مکانیسم‌هایی می‌تواند زمینه‌ساز ناپایداری روابط احساسی - عاطفی در خانواده گردد و روابط احساسی - عاطفی میان زن و شوهر را متزلزل سازد؟ سؤالات این پژوهش در راستای رسیدن به مدل پژوهش که بر اساس درک (پدیده)، شرایط علی و مداخله‌گر، استراتژی‌ها و پیامدهای پدیده موردنظر می‌باشد:

۱. فرآیند توسعه چگونه بر ناپایدار شدن روابط عاطفی - عاشقانه در خانواده امروز ایرانی تأثیر می‌گذارد؟

۲. چگونه فرآیند توسعه به واسطه تبدیل خانواده‌های گسترده به خانواده هسته‌ای بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر شده است؟

۳. چگونه فرآیند توسعه به واسطه ایجاد تغییر در موقعیت زنان در جامعه بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر می‌باشد؟
۴. چگونه فرآیند توسعه به واسطه استقلال بخشی به قلمرو لذت جنسی بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است؟
۵. چگونه فرآیند توسعه به واسطه از بین بردن نقش مداخله‌جویانه والدین در حل مشکلات خانواده بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است؟
۶. چگونه فرآیند توسعه به واسطه حاکم کردن منطق مبادله و مذاکره بر روابط عاطفی - عاشقانه بر ناپایداری روابط عاطفی در خانواده مؤثر است؟

شکل (۱): مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

روش این پژوهش، نظریه زمینه‌ای (گرند تئوری)، می‌باشد. جامعه مورد مطالعه این پژوهش، شامل ۵۴ نفر از زوجینی هستند که ساکن تهران بوده و در بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۰ شمسی ازدواج نموده‌اند. این افراد با روش انتخاب هدفمند از بین واجدین شرایط مطلع و آگاه از موضوع پژوهش انتخاب گردیدند. تعداد مشارکت‌کنندگان را رسیدن به مرحله اشباع داده‌های نظری تعیین نمود. محقق در این پژوهش با رعایت اصول اخلاقی پژوهش، اسامی را با نظر مشارکت‌کنندگانی که مایل نبودند اسم اصلی آن‌ها ذکر شود، از اسم مستعار استفاده نموده است. برای ایجاد حساسیت نظری، محقق، به‌مرور ادبیات نظری و تجربی (برخی نظریه‌های مربوطه، مقالات و کتاب‌هایی مرتبط با موضوع)، پرداخته است.

ابزار پژوهش

۱. **مصاحبه نیمه‌ساختاریافته.** ابزار گردآوری داده‌ها در بخش کیفی این پژوهش مصاحبه نیمه ساختاریافته و بهره‌گیری از سوال‌های باز است. در مصاحبه نیمه ساختاریافته سوال‌ها در یک راهنمای مصاحبه با تمرکز

بر روی مسائل یا حوزه‌ای که باید پوشش یابد و مسیرهایی که باید پیگیری شود گنجانیده می شود توالی پرسش‌ها برای همه شرکت‌کننده‌ها مثل هم نیست و به فرآیند مصاحبه و پاسخ‌های هر فرد بستگی دارد اما راهنمای مصاحبه به پژوهشگران این اطمینان را می‌دهد انواع مشابهی از داده‌ها را از همه آگاهی دهندگان گردآوری کند از این طریق در وقت صرفه‌جویی می‌شود و نرخ زاید یعنی مطالبی که ممکن است هیچ سودی برای مطالعه نداشته باشد در این گونه مصاحبه‌ها کمتر است راهنمای مصاحبه به پژوهشگران امکان می‌دهد قبل از انجام مصاحبه سوال‌هایی را تهیه و گسترش دهند و سپس درباره این‌که کدام موضوع را دنبال کند تصمیم می‌گیرند.

روش اجرا. در این پژوهش، برای کسب اعتماد نسبت به یافته‌های پژوهش، از روش‌هایی چون، ارزیابی توسط مشارکت‌کنندگان، کنترل و بازبینی یافته‌های مفهومی و نظری توسط استادان راهنما و مقایسه‌های تحلیلی استفاده گردیده است.

۱- کنترل یا اعتبار یابی توسط اعضا: در این پژوهش با صحت سنجی مقوله‌های استخراج‌شده با نظر پاسخ‌گویان (۲۴ نفر) از آن‌ها خواسته شد تا یافته‌های کلی دست آمده را ارزیابی کرده و در مورد آن نظر دهند. مشارکت‌کنندگان، صحت یافته‌های به‌دست‌آمده را تأیید نمودند.

۲- مقایسه‌های تحلیلی: یافته‌های میدانی پژوهش، با مرور و برگشت مجدد به نظریه‌ها و داده‌های خام و سیر از قیاس به استقراء، صحت یافته‌های انتزاعی بازبینی شد.

۳- استفاده از فن ممیزی: در مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی از نظرات استادان راهنما و نیز کارشناسان آشنا با روش استفاده گردیده است.

جریان کدگذاری باز در این تحقیق بدین‌صورت بود که هر مصاحبه، به‌محض رسیدن به منزل، نگارش و سپس تمام نکات مهم آن وارد جدول کدگذاری باز می‌شد. در مرحله دوم تمام داده‌هایی که به یک مفهوم مشترک اشاره داشتند را پشت سر هم مرتب و خرد مقوله‌ای که مشتمل بر همه مفاهیم مشترک باشد انتخاب می‌شد. در مرحله بعد، خرد مقولات به‌دست‌آمده را در طبقه‌ای انتزاعی‌تر که شمول بیشتری نسبت به مرحله قبلی داشت، به نام مقولات قرار می‌گرفت. این مراحل در طول انجام گردآوری داده‌ها، به‌صورت رفت‌وبرگشت به میدان و فرآیندی بوده است. برای تشریح بیشتر روند کار گذار از داده‌های خام به مفاهیم، یک نمونه از مصاحبه‌های کدگذاری شده اشاره می‌کنیم.

جدول ۱ نمونه کدگذاری باز

کد	داده‌های خام	مفاهیم
کد ۱)۲	می‌دونی همه چی عوض شده اگه ما تغییر نکنیم نمی‌تونیم با جریان جلو بریم.	الزامی دیدن تغییر خود به دلیل تغییرات جامعه
کد ۸)۱۵	الان جوان‌ها با همین گوشی توی دستشون از اون ور آب همسر پیدا می‌کنند.	پیشرفت تکنولوژی‌های ارتباطی
کد ۴)۱۰	همسر من طی ده سال اخیر بسیار تغییر کرده	تغییرات رفتاری در همسر به دلیل تغییرات شرایط جامعه

کد	همسر زمان ازدواج دیپلم داشت. بعد اصرار کرد ادامه تحصیل ادامه تحصیل همسر
(۲۱)۱۹	بده و الان لیسانس داره.

در جدول زیر، روند کلی کدگذاری باز و سیر از مفاهیم به خرده مقولات و مقولات با توجه به داده‌های پژوهش، آمده است.

جدول ۲ سیر از مفاهیم به خرده مقوله و مقوله

کد	مفاهیم	خرده مقولات	مقولات
کد (۱۹-۱۴)	از بین رفتن خانواده‌های گسترده به دلیل کوچکی خانه‌ها	هسته‌ای شدن خانواده‌ها	روابط تکنولوژی زده ^۱
	بی‌علاقگی زنان امروزی به فرزندآوری.		
	بی‌علاقگی مادران امروزی به الگوی رفتاری مادران خود در فرزندآوری و خانه‌داری.		
کد (۳-۱)۲۸	از بین رفتن روابط با پیشرفت تکنولوژی زندگی مرفه‌تر و آرامش کمتر	مخاطرات تکنولوژی	

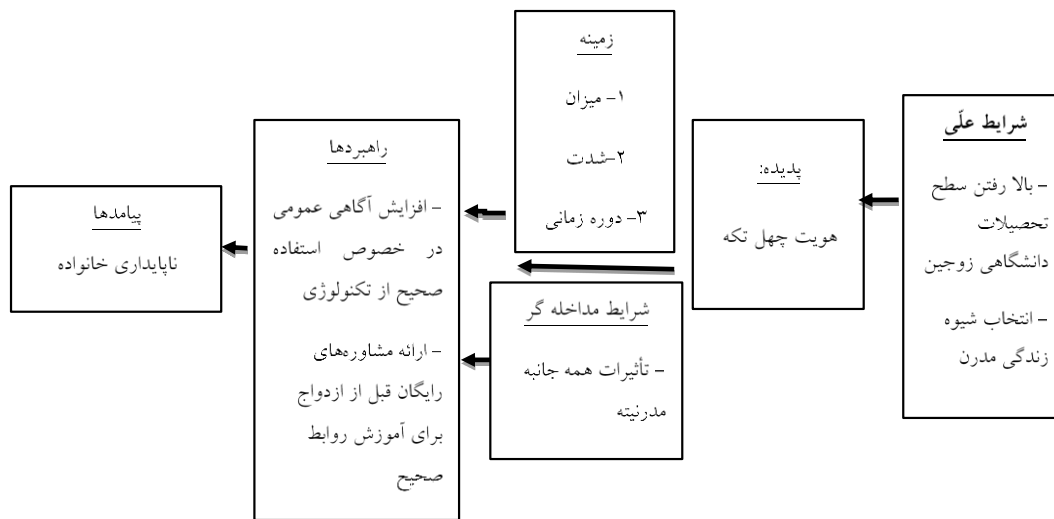
یافته‌ها

بعد از کدگذاری مصاحبه‌ها انتخاب مفاهیم و سیر از استقرا به قیاس و رسیدن به خرده مقولات و مقوله‌های اصلی، در نهایت مدل پارادایمی " هویت چهل تکه" استخراج گردید. منظور محقق از این پدیده، تأثیرات توسعه به‌ویژه مدرنیته و استفاده از تکنولوژی‌های مدرن در هویت فردی و اجتماعی افراد (زوجین) می‌باشد.

پدیده محوری هویت چهل تکه

منظور محقق از هویت چهل تکه، امتزاج و درهم بودن هویت‌ها و فرهنگ‌های مختلف، می‌باشد. «همه تمدن‌های کهن، قوم مدار بوده‌اند. مدرنیته نیز هر چند با اروپا مداری به وجود آمد اما سرانجام به تکثر فرهنگی رسید و دیگر فرهنگ‌ها و آگاهی‌ها را محترم شمرد. این امر بعلاوه «خود انتقادی» که مدرنیته دارد و زمینه نقد خود را فراهم می‌سازد و نیز به دلیل مشکلاتی که مدرنیته مسبب آن گردید؛ هم چون جنگ‌های جهانی و برادرکشی، خستگی از صنعت و تکنیک زدگی و بی‌توجهی به روح و فقدان معنا در زندگی، زمینه توجه به تاریخ برای پی جویی ریشه حوادث و نیز توجه به دیگر فرهنگ‌ها را به‌عنوان راه حل فراهم آورد. بی‌اعتمادی به خرد و روشنگری نیز مزید بر علت شد و همه این دست عوامل، زمینه را برای طرح هم زمان فرهنگ‌های پیشین و سطوح مختلف آگاهی مربوط به آن‌ها فراهم آورد» (شایگان، ۱۳۹۹).

^۱ منظور محقق از روابط تکنولوژی زده، تأثیرات تکنولوژی در زندگی خانواده‌ها و تغییرات شکلی و درونی آنهاست. این مقوله جنبه منفی ورود بی‌رویه تکنولوژی در خانواده‌ها را نشان می‌دهد.

شکل (۲): مدل پارادایمی هویت چهل تکه

شرایط علی به وجود آورنده پدیده هویت چهل تکه

- بالا رفتن سطح تحصیلات دانشگاهی زوجین: یکی از نشانه‌ها و شاخص‌های توسعه در هر جامعه‌ای، افزایش آگاهی عمومی از طریق تحصیلات دانشگاهی یا رسانه‌های جمعی می‌باشد. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش نیز، بالا رفتن سطح تحصیلات دانشگاهی زوجین را یکی از علل هویت چهل تکه و از بین رفتن روابط عاشقانه و عاطفی در خانواده‌ها و بین زوجین، می‌دانند.

کد ۳۲: الان کمتر پیدا میشه که کسی رو پیدا کنی که تحصیلات دانشگاهی نداشته باشه. نمی‌گم تحصیلات سواد میاره اما بهر حال آگاهی‌ها رو بالا می‌بره. الزاماً این آگاهی مثبت نیست. مثلاً آشنایی یا علاقمندی به فرهنگ غرب در خصوص اولویت‌های فردی بر اولویت‌های خانوادگی، لذت‌گرایی و خیلی ارزش‌های دیگه که با فرهنگ جامعه ما نمی‌خونه، ممکنه زوجین رو نسبت به پایبندی به همدیگه و مناسبات عاطفی و صمیمی بین خودشون بی‌علاقه کنه.

کد ۲۸: دختر خاله من رفت دانشگاه. بعد از سه سال زندگی مشترک. یعنی قبل از اون سه سال اصلاً به آدم دیگه بود. اما الان از نوع پوشش گرفته تا آرایش و تفریح و حتی لحن صحبت کردنش، عوض شده. الان اصلاً با شوهرش کنار نمیداد. یعنی چه جوری بگم، نمی‌پسندد. کلاس خودشو بالاتر از شوهرش می‌دونه.

کد ۱۷: تحصیلات دانشگاهی خیلی نقش داره در روابط زوجین. تحصیلات بالا، سواد و دانش بالا بهر حال نوعی توانایی حل مسائل را در افراد ارتقاء می‌ده. به زن و شوهر کم سواد مثل یک زن و شوهر لیسانس یا فوق لیسانس با مسائل خودشون برخورد نمی‌کنند.

- **انتخاب شیوه زندگی مدرن:** شیوه زندگی مدرن، به عنوان یک شیوه نسبتاً فراگیر به‌ویژه در شهرهای بزرگ، خودش را بر افراد تحمیل نموده است. استفاده از وسایل و کالاهای لوکس و گران‌قیمت که بیشتر جنبه تزئینی دارند تا مصرفی، نوع پوشش، نوع تفریحات و سرگرمی‌ها، سبک زندگی، نگرش به فرزند و

همسر، شیوه حل مشکلات و ... همگی نشان از نفوذ مدرنیته در زندگی افراد جامعه دارد. حتی می‌توان به جرأت گفت شیوه مدرن زندگی، یک انتخاب نیست، یک تحمیل است. کد ۴۳: الان زوجین بیشتر دوست دارند نمایش بدن تا اینکه واقعاً زندگی کنند. فکر می‌کنند هر چه بیشتر مدرن بشند همون قدر خوشبخت‌ترند. اما این طوری نیست. این تفکر به قیمت فشارهای مالی بر خانواده‌ها و از بین رفتن آرامش و صمیمیت زوجین تموم میشه.

کد ۴: ما الان سر تا پا مدرن هستیم، البته فقط و فقط ظاهری. اما از درون افکار مدرن نداریم. دختر پسرهایی که نصف درآمد و وقتشون رو صرف آرایش و عمل زیبایی و ظاهرشون می‌کنند، چطوری می‌تونند به اصل زندگی برسند؟

کد ۳۹: به نظر من فرایند توسعه تماماً خوب نیست. یعنی استفاده‌های خوبی ازش نمی‌شه. ما فکر می‌کنیم هر چی اون‌ور آب تولید می‌شه، ما باید بخریم و ادعای مدرن بودن داشته باشیم. اما این جوری نیست. توسعه باید در فکر و رفتار ما خودش رو نشون بده نه شیوه زندگی تکنولوژیک‌مون.

شرایط مداخله‌گر به وجود آورنده پدیده هویت چهل تکه

- تأثیرات همه جانبه مدرنیته: حرکت جامعه به سمت مدرنیته، الگویی غیرقابل اجتناب می‌باشد. این الگوی فراگیر، علیرغم کارکردهای مثبت خود در زمینه تبادل اطلاعات و فرهنگ‌ها و تبدیل شدن کشورهای مختلف به یک دهکده جهانی مشترک از نظر تبادلات فرهنگی و اجتماعی، کژکارکردهایی نیز به بار آورده است. فروپاشی و سستی روابط و مناسبات خانوادگی، یکی از آن کژکارکردها به حساب می‌آید.

کد ۵۰: من به‌عنوان یک زن، وقتی می‌بینم یک مدل آرایش یا مد خاصی توی جامعه رواج پیدا کرده، احساس می‌کنم نمی‌تونم همینجوری بشینم. احساس ترس می‌کنم. اینو توی زندگی و رفتار همه دوستانم و خانواده‌ها هم می‌بینم. واقعا انکار نمیشه بی‌تفاوت بشینی. باید با مد بری جلو. مادر خودم ۷۵ سالشه، همین پارسال تمام ظرف و ظروف آشپزخونه رو گذاشت کنار و از اون ظروفی که ماهواره تبلیغ می‌کرد خرید. خب این‌همه تغییر نمی‌تونه روی زندگی‌هامون بی‌اثر باشه. من اگه بتونم با مدرنیته جلو برم، یه جور از زندگی می‌زنم، نتونم یه جور دیگه. می‌خوام بگم قبلاً که این‌همه تکنولوژی و دم و دستگاه‌های مدرن نبود، خانواده‌ها صمیمی‌تر بودند. یک ماشین کفاف یک فامیل رو می‌داد. الان توی یه خانواده سه نفره، سه تا ماشین هست. اما آرامش نیست.

کد ۲۵: ما آدمهایی هستیم که با امکانات مدرن داریم زندگی می‌کنیم اما هنوز مدرن نشدیم. درسته که الان همیشه مثل ده سال قبل یا حتی ۵ سال قبل زندگی کرد، چون خواهی نخواهی باید با این اوضاع جلو بری. وگرنه نمی‌تونی زندگی کنی. شما فکر کنید اگه دست بچه‌ها گوشی ندیم از درس عقب می‌افتند؛ اگه گوشی بدین خیلی اتفاقی دیگه داره می‌افته که اثراش بسیار مخرب‌تره. اگه نظر من رو بخواین، این توسعه تکنولوژیک بدون در نظر گرفتن زیرسازیه‌های فرهنگی، اجتماعی و خانوادگی، واقعا تبعات مخربی خواهد داشت. بسیاری از خیانت‌ها از فراگیر بودن تکنولوژی و در دسترس همگان بودنش. خانواده‌ها رو داره این گوشی‌ها می‌پاشونه از هم. ولی میشه به زنی یا مردی بگی گوشی نداشته باش؟

کد ۱۳: من اینطوری بگم بهتون، الان جشن طلاق دارند می‌گیرند زوجین بعد از طلاق. این کار یعنی چی؟ یعنی ما داریم یواش یواش از سنت فاصله می‌گیریم و مدرن می‌شیم. طلاق دیگه توی ایران مثل ده سال پیش تابو محسوب نمیشه و ده سال بعد، اوضاع از اینم متحول‌تر خواهد شد. همه این‌ها، نفوذ افکار ندرنه.

راهبردها

- افزایش آگاهی عمومی در خصوص استفاده صحیح از تکنولوژی

کد ۱۴: راهکار هر مسئله و مشکلی اول شناخت دقیق و درست اون مسئله. من تا نتونم مشکلم رو متوجه بشم در صدد حلش نخواهم بود. راهکار من برای بهتر شدن اوضاع عاطفی و ارتباطی خانواده‌ها، بالا رفتن آگاهی زوجینه. زن و شوهر بدون داشتن دانش و بینش لازم تشکیل زندگی می‌دند و بعد بچه‌دار میشن. این یه اشتباه بزرگه. همه افرادی که در صدد ازدواج هستنند باید یه شناخت نسبی از خودشون و طرف مقابلشون و همچنین، نحوه برخورد مناسب با همسرشون رو بلد باشند. این بلد شدن‌ها یا باید از طریق خانواده‌ها انجام بشه یا از طریق رسانه‌ها.

کد ۱۳: این که زن و شوهر چطوری باید داخل خانه باهم رفتار کنند، در دورانی که آموزش و مشاوره به راحتی قابل دسترسه، کمی پیچیده است. ببینید الان شما اراده کنی توی اینستاگرام و تلگرام و ... انواع آموزش‌های مفید روانشناسی داره ارائه می‌شه. ولی چرا رفته‌رفته اوضاع داره بدتر میشه؟ به نظر من چون جامعه ما در مقابل این توسعه از بیرون وارد شده هنوز مسلح به هیچ عقلانیتی نیست. تکنولوژی و فضای باز ارتباطی هر روز داره جوانان رو بی‌مسئولیت‌تر بار میاره. یه جور دیگه طلاق و جدایی حرف می‌زنن انگار همینجوری الکیه. اینا باید آموزش ببینند. اینا باید توجه بشند که زندگی زناشویی چیزی نیست که با تحولات اجتماعی و اقتصادی بپاشه.

- ارائه مشاوره‌های رایگان قبل از ازدواج برای آموزش روابط صحیح

کد ۶: راهکاری که به نظرم می‌رسه اینه که چندین جلسه مشاوره اجباری رایگان قبل از عقد برای زوجین در نظر بگیرند، که همه طبقات اجتماعی اقتصادی بتونن ازش استفاده کنند. این مشاوره‌ها خیلی می‌تونه کمک باشه برای برقراری و پیریزی یک روابط خانوادگی صحیح. وگرنه اگر بنا کج گذاشته بشه، همیشه به این راحتی درستش کرد. چون دیگه حرمت‌ها شکسته شده و زن و شوهر از هم دلگیر هستنند. راه حل دومم دادن کتابچه‌های رایگان روانشناختی به زوجین قبل از عقده. توی اون کتاب‌ها یه سری مسایل مربوط به وظایف و تکالیف زن و شوهرها به صورت خیلی کوتاه بیان بشه. کتابچه‌ای که بشه توی نین ساعت خوندا اما کلی اطلاعات مفید کسب کرد.

کد ۱۸: قبل از ازدواج اگه توسط والدین یا ارگان‌هایی آموزش داده بشه به جوان‌ها خیلی خوب میشه. من و همسرم قبل از عقد یه جلسه یک‌ساعته رفتیم کلاس توجیهی. واقعا مفید بود. حالا این کلاس‌ها سه چهار ساعت تجباری باشه قطعاً تأثیرش بیشتره.

کد ۲۴: به نظرم بهترین راه اینه که مشاوره‌های ارزان قیمت یا رایگان بذارن برای زوجین قبل از ازدواج. خیلی از این ناپایداری‌ها و اختلاف‌ها به دلیل عدم آگاهییه. وقتی اینا آگاهی داشته باشند مشکلاتشون حل می‌شه.

پیامد

– ناپایداری خانواده

کد ۴۷: پیامدش اینه که هر روز داره نرخ طلاق میره بالا. قیح طلاق داره از بین میره. نه اینکه بگم طلاق بده. نه طلاقم یه راهکاره. اما طلاق گرفتن با هر بهونه‌ای فروپاشی زندگی خانوادگیه.

کد ۳۶: یه زمانی یه مطلب طنزی خوندم که قبل از اینکه بخواین خونه دوست متأهل تون برین حتماً مطمئن باشن که هنوز طلاق نگرفتن. واقعاً اوضاع الان زندگی خانوادگی در جامعه مخصوصاً شهرهای بزرگ همین‌طوری شده. ازدواج‌های هول‌هولکی، طلاق‌های الکی. بنای خانواده‌های امروزی شله. با هر اتفاقی از بین میره.

کد ۲۱: قبلاً توی فامیل ما حتی یک مورد جدایی هم نبود. الان که دارم با شما صحبت می‌کنم توی فامیل سه مورد طلاق داریم و یک مورد عدم تفاهم که به احتمال قوی اونم منجر به طلاق خواهد شد. توسعه از جهاتی خوب بوده اما برای دوام و قوام خانواده خوب نبوده. شاید ما جنبه استفاده‌ش رو نداشتیم. ما در جریان توسعه، جسورتر و نترس‌تر شدیم برای انجام کارهایی که اتفاقاً باید نسبت بهش ترسو باشیم.

بحث و نتیجه‌گیری

تأثیر فرآیند توسعه بر ناپایداری روابط عاطفی – عاشقانه در خانواده امروز ایرانی است؛ داده‌های مستخرج از مصاحبه‌ها، با سه مرحله کدگذاری تحلیل و بررسی شدند. در نهایت از بین ۱۲۴۳ داده خام، ۹۲۳ مفهوم، ۱۶۵ خرده مقوله و ۵۶ مقوله به دست آمد. محورهای اصلی تحقیق عبارت بود از شرایط گذار جامعه و گستردگی فضای مجازی. در نهایت، کدگذاری انتخابی پژوهش نشان داد که پدیده اصلی در ناپایداری روابط عاطفی – عاشقانه در خانواده امروز ایرانی، پدیده هویت چهل تکه می‌باشد؛ از این رو، پژوهش حاضر با نتایج پژوهش زاهد زاهدانی و کاوه (۱۳۹۷) همخوان است؛ از آنجایی که این یافته‌ها، تأکید بر جهانی شدن تعاملات و تمایلات جنسی است، کاملاً با نتایج پژوهش حاضر مطابقت دارد. تعاملات و تمایلات جنسی و فرهنگی در جامعه در حال گذار ایران متحول شده در حالی که هنوز ما مثل کشورهای مرکز، از نظر فرهنگی مدرن نشده‌ایم و همچنان الگوهای کشورهای پیرامون را دنبال می‌کنیم. نتایج پژوهش جهانی دولت آباد (۱۳۹۷)، مبنی بر این که، شاخصه اصلی این جامعه را باید در ترکیب‌های نگرشی نامتوازن در خصوص زناشویی خلاصه نمود، مطابقت دارد.

نتایج این پژوهش در خصوص یافته‌های پژوهش حاجلو و همکاران (۱۳۹۲)، مبنی بر این که، «بین میزان عشق‌ورزی و ابعاد آن در چهار گروه دانشجویان که بر اساس مدت ازدواج تقسیم‌شده بودند، تفاوت معناداری وجود دارد؛ یعنی ابعاد عشق‌ورزی در ابتدای زندگی بالاست، رفته‌رفته کاهش می‌یابد و بعد دوباره افزایش می‌یابد. رضایت زناشویی را می‌توان به‌عنوان یک موقعیت روان‌شناختی در نظر گرفت که خودبه‌خود به وجود نمی‌آید بلکه مستلزم تلاش هر دو زوج است به‌ویژه در سال‌های اولیه رضایت زناشویی بی‌ثبات است و روابط در معرض بیشترین خطر قرار دارد»؛ موضع رد یا تأیید ندارد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، فرآیند توسعه در ایران منجر به تغییرات و تحولات اساسی در هویت افراد جامعه شده است. این تغییرات نشانه‌هایی از بالارفتن سطح تحصیلات زوجین و همچنین انتخاب شیوه مدرن برای زندگی زناشویی می‌باشد. شرایط کنونی جامعه، به‌گونه‌ای است که تمام عرصه‌های جامعه، از آموزش گرفته تا سبک پوشش، تفریح، تفکر و

... تحت تأثیر فرهنگ مدرن دگرگون شده‌اند. فرایند توسعه نیز، این تحولات را شتاب بیشتری بخشیده است. به نحوی که در اثر این شتاب، آن چه در حال فروپاشی است، بنیان خانواده و از بین رفتن روابط صمیمانه و عاطفی در بین زوجین است.

پیشنهادات این پژوهش در دو بخش پیشنهاد به محققان و پژوهش‌گران و پیشنهاد به نهادها و ارگان‌ها دسته بندی، می‌شود. به پژوهش‌گران پیشنهاد می‌شود با توجه به حساسیت خانواده در ایران و همچنین شرایط و مقتضیات فرهنگی و اجتماعی جامعه، به معضل ناپایداری خانواده‌ها توجه بیشتر مبذول داشته و این موضوع را در شهرهای کوچک‌تر یا روستاها هم بررسی نمایند. پیشنهاد این پژوهش، به نهادهای ذی-صلاح این است که یک عزم ملی برای ایجاد هم‌افزایی جهت برطرف کردن تبعات توسعه و هم‌سو نمودن آن با فرهنگ و ارزش‌های اصیل جامعه که بر اهمیت و دوام و قوام خانواده تأکید دارد، داشته باشند. حمایت‌های معنوی و آموزشی فراگیر برای زوجین می‌تواند تا حد بالایی این نیاز را مرتفع نماید.

تعارض منافع

این پژوهش بین نویسندگان این مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

منابع

- استونز، راب. (۱۳۹۳). متفکران بزرگ جامعه‌شناسی. مهرداد میردامادی. تهران: انتشارات نشر مرکز.
- جهانی دولت آباد، اسماعیل. (۱۳۹۷). بررسی میزان انطباق واقعیت روابط زناشویی در ایران با مفهوم رابطه ناب گیدنز، فصلنامه مطالعات زن و خانواده، ۶(۲): ۵۸-۲۵.
- حاجلو، نادر، علیزاده گوردال، جابر، قطبی، محمدرضا، و دلاوقوام، سیما (۱۳۹۲). مقایسه ابعاد عشق‌ورزی بر اساس مدت ازدواج در بین زنان و مردان، فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۴(۱): ۴۷-۶۳.
- حیدری، مرتضی، و مرتضایی، حانیه. (۱۴۰۰). اثربخشی مشاوره روایتی بر اساس قصه عشق بر الگوهای ارتباطی زوجین. *خانواده درمانی کاربردی*، ۲(۲): ۵۲۸-۵۴۷.
- خورشیدی گلوجه، رضا، حبیب پور گتایی، کرم، و کرم پور، روزا. (۱۳۹۷). تعامل بین سبک زندگی پایدار و توسعه پایدار خانواده های روستایی، فصلنامه علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی، ۱۸(۶۸): ۲۹۷-۲۶۱.
- زاهد زاهدانی، سید سعید، و کاوه، مهدی. (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی تغییرات خانواده، با تاکید بر نقش جهانی شدن فرهنگی بر تعاملات جنسیتی و تمایلات جنسی، فصلنامه علمی - تخصصی، ۲: ۱۷۴-۱۴۷.
- رستمی، مهدی، نوابی نژاد، شکوه، فرزاد، ولی اله. (۱۳۹۹). اثر بخشی آموزش مهارت‌های پیش از ازدواج مدل تحکیم ازدواج پیش از شروع (سیمبیس) بر الگوها و آسیب‌های زوج‌های نامزد. *خانواده درمانی کاربردی*، ۱(۱): ۳۵-۵۳.
- شایگان، داریوش. (۱۳۹۹). افسون زدگی جدید، هویت چهل تکه و تفکر سیار، چاپ یازدهم، مترجم فاطمه ولیانی، تهران: فرزندان روز.
- عباسی مولید، حسن. (۱۳۹۰). رابطه تعهد زناشویی با ارزش‌های فرهنگی زوجین: مطالعه موردی استان خراسان جنوبی. فصلنامه مطالعات انتظامی شرق، ۱: ۱۴-۷.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۹۶). چکیده آثار آنتونی گیدنز، ترجمه حسن چاوشیان، چاپ چهارم، تهران: انتشارات ققنوس.

گیدنز، آنتونی (۱۳۹۳). تجدد و تشخیص در جامعه جدید، ترجمه ناصر موفقیان، چاپ نهم، تهران: نی. موسوی، سیده فاطمه، و رضازاده، سید محمدرضا. (۱۳۹۳). نقش نگرش به عشق در پیش‌بینی طلاق عاطفی زنان و مردان متأهل شهر قزوین، مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۱۲(۳): ۱۶۹-۱۸۸.

نیازی، محسن، و افرا، هادی. (۱۳۹۷). بازسازی معنایی ساخت هویت شخصی پست‌مدرن (مورد مطالعه: جوانان شهر بجنورد)، فصلنامه علوم اجتماعی، ۲۷(۸۲): ۶۹-۳۱.

یگانه‌مهر، زهرا. (۱۳۹۲). بررسی عوامل ناسازگاری زناشویی در شهرستان گرمسار. فصلنامه دانش انتظامی سمنان. ۳(۷): ۷۲-۵۶.

- Adams J. & W. Jones. (1997). The Conceptualization of Marital Commitment: An Integrative Analysis. *J Pers Soc Psychol*. 72 (5): 1177-1196.
- Bauman, Z. (2005). *Liquid Life*. Cambridge. Polity Press.
- Cheal, D. (1993). "Unity and difference in postmodern families," *Journal of family Issues*, 14: PP 5-19.
- Hatfield, E., Pillemer, J. T., O'Brien, M. U., & Le, Y.-C. L. (2008). The endurance of love: Passionate and companionate love in newlywed and long-term marriages. *Interpersonal*, 2(1), 35-64. doi:10.5964/ijpr.v2i1.17.
- Muack Victor C and etal. (2011). Cross-cultural Analysis of Romantic Love among U.S Residents, Russians, and Lithuanians, *Cross-cultural research: The journal of comprative social science*, 45(2), 128-154.
- Nock, S. L. (1995). A Comparison of Marriage and Capability Relationship. *Journal of Family Issues*. 16. 53-77.
- Soloski, Kristy. Pavkov, Thomas. Sweeney, Kathryn. Wetchler, Joseph. (2013). The Social Construction of Love Through Intergenerational Processes, *Contemporary Family Therapy: An International Journal*; Dec 2013, Vol. 35 Issue 4, 773-792.

A qualitative analysis of the development process of the instability of emotional-romantic relationships in contemporary Iranian family

Marziyeh. Nahavandi¹ & Mostafa. Mehraeen^{*2}, & Majid Kashani³

Abstract

Aim: This study analyzes the development process of the instability of emotional-romantic relationships in a contemporary Iranian family. **Method:** The research question has the following formulation: why and how can the development process become the basis for the instability of emotional relationships in the family? From a sociological point of view, through what mechanisms can the development process cause the instability of emotional-romantic relationships in the family and destabilize the emotional-romantic relationships between husband and wife? In order to answer this question, the researcher has conducted in-depth interviews between Tehran couples using the qualitative method of ground theory. The participants of this research were 54 couples from Tehran, who were selected through a targeted and accessible selection method; The number of participants has been determined by data saturation. **Results:** The data extracted from the interviews were analyzed with three coding stages. Finally, among 1243 raw data, 923 concepts, 165 sub-categories and 56 categories were obtained. The main axes of the research were the transitional conditions of society and the extent of virtual space. Finally, the selective coding of the research showed that the main phenomenon in the instability of emotional-romantic relationships in today's Iranian family is the phenomenon of the forty-piece identity. **Conclusion:** The fluidity of identity and its instability has caused Iranian families, as before, to not consider themselves bound and committed to the marriage contract, and family instability in society is increasing.

Keywords: *Instability of romantic-emotional relationships, development process, Iranian family, social structure*

1. Ph.D .student of Cultural Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. ***Corresponding Author:** Assistant professor of sociology in the Institute of Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran
Email: ms.mehraeen@gmail.com

3. Assistant Professor, Department of Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran